

"...Mern ernærede ganske vist flere håndværkere end nogen anden landsby i 1870, men de forsvandt igen inden 1930."

Det er samtidig med den periode, hvor erhvervet går fra selvforsyning til en mere industriel produktion, en udvikling, der betød færre enheder og færre hænder - mange håndværkere emigrerede på denne tid.

I "Den indeklemt by" og under de dårlige tider mod 30'erne lukkede nogle værksteder, og flere faglærte håndværkere måtte søge industriarbejde.

Det skal bemærkes, at der *alene* var 111 pers. som ejere, funktionærer og arbejdere tilknyttet Mern industrier i 1930, hvoraf *endnu* saftstationen var størst.

Byens unormalt korte, men flittige handelsstandsperiode fra 1920- til ca. 1960 med banens nedlæggelse og den almindelige butiksdød skyldes langtfra udelighed hos standen eller som foreslået: "...mangelnde inspiration fra stagnerede købstæder som Præsto & Vordingborg...", men derimod nogle Præsto borgere nærmest nidkære overvågning af deres "kammus løbsatte" lige indtil 1920, hvor byen for første gang i historien med "Lensafløsningen af 1919" frit kunne udbygge, ja danne sig hele kvarterer mod syd/øst ad Vandtårns-, Lilliendals-, og delvis Ørnevej. (Hvad var Lensafløsningen af 1919? Det var skat med tilbagevirkende kraft på 25% af godsernes tidligere skattefrie jord. Nu blev der solgt byggegrunde og fæstegods. For Lilliendals vedkommende betød det, at man måtte afhænde jord til den lange række af statshusmandsbrug ad Lilliendalsvej og videre ad Østergårdsstræde mod Langebæk).

Byen med en olympiadeidrætsmand i 1910.

Mern Forbrugsforeningen ansatte i 1900 en ung og initiativrig Niels Andersen som uddeler.

Forbrugsforeningen eller "Merns nr. 2 forretning" blev af købmand N. Andersen i 1912 privatiseret og ombygget til nyere tids: Købmandsgården.

Købmand Andersen var manden, der året efter Mern & Omega's Håndværkerforenings fødsel, i året 1900 grundlagde Mern Gymnastikforening (MUIF fejrede som bekendt 1982 50 året for foreningens (dvs. fødseldens) fødselsdag i byen).

Mern rytterskole 1721-1906

Mern skole 1906-54

Mern Brugsforening, hvor Dronarkesteren i skydning anno 1900, købmand Niels Andersen, begyndte som brugsuddeler, men senere (1912) ombyggede til "Købmandsgården" (hvilket bygningsnavn stadig kaldes).

Billedet menes at være Niels Andersen med frue og ekspeditriceen L.h. ved Jule og var fra Rudstøffe.

Skolelærer Jøger husede posthuset (Engvej) fra 1894-1906.

Posthuset 1906-11

Postkontoret 1911-92

Posthuset nedlægges ved postmester Nielsen og Paul Dehn som sidste kunde i 1992.

Niels Andersen var skytten & gymnasten og det aktive bestyrelsesmedlem i Præsto Amts Skytte- & Gymnastikforening. Manden der i 1900 grundlagde Skytte & Gymnastik kreds A.65 i Kindvig, og i 1910 samlede Kred A & B til: Mern Gymnastik & Idrætsforening (oplysninger fra D.D.S.G & I F's arkiv, Englandsvej Kbh.).

Mern købmanden, topgymnast & skytte, vandt i 1910 danmarksmesterskab & guldmedalje i skydning. Han deltog samme år i en skytteolympiade i Rom, hvor det i PAG's regnskab ses, at han fik tildelt hele 25 kr til rejsen. (Om Niels Andersen blev cropamester? Ja, det fortaber sig ligesom hans portræt. Og efter 1930 er han flyttet fra Mern til en større forretning, vistnok i Mullerup...

Brosten - station - og rødt postbud.

Allerede med år 1911 og frem får Mern et mindre løft i retning af minikøbstad eller oplandsby.

Roctrafikken nødvendiggjorde, at man fik lagt brosten i hovedgaden, og proprietær Madelund, Stenlængegården, havde nu afhændet mindre arealer af en tidligere fæstegård liggende mod syd, hvor der skulle opføres, først det statslige posthus, og senere på banelegemet i 1913 den længe ventede endestationsbygning for "Præsto - Næstved - Mern" banen. Ja! for sådan forlangte en kollegial Præsto Håndværker og Borgerforening, at banen skulle hedde. Man fandt det åbenbart nedværdigende at forbinde banen med bondelandsbyen Mern. Det ville skade byens omsætning og hele renommé, som den førmtalte "Mehrn bræn-devinnsag".

Med banen stod en ny forhandlings- og samhandelstid for døren. Drillerierne måtte nu høre op, da baneløsningen især fra Næstveds side kunne vedtage, at navnet skulle være: N-P-M-Banen.

Med banen stod en ny forhandlings- og samhandelstid for døren. Drillerierne måtte nu høre op, da baneløsningen især fra Næstveds side kunne vedtage, at navnet skulle være: N-P-M-Banen.

Posthuset - Mern havde haft en postforbindelse med dagvognen fra Præsto siden 1894, men det arkitekttegnede og flotte posthus, de to daglige udbringninger af et postbud i rød uniform var nu noget, der satte sit præg på gadebilledet.

Udviklingen gav også arbejde til nogle af foreningens medlemmer. Imidlertid var ikke alle tilfredse